

CONTEST – Trosolwg Atal ac Amddiffyn

Cyflwyniad

Strategaeth Gwrthderfysgaeth Llywodraeth y DU yw CONTEST. Ei hamcanion yw lleihau'r perygl o derfysgaeth fel bod pobl yn gallu byw eu bywydau yn rhydd ac yn hyderus – mae'n cynnwys 4 llinyn thematig (yn Saesneg fe'u gelwir fel arfer yn bedair 'P'):-

Atal (Prevent) – atal pobl rhag troi'n derfysgwyr neu rhag cefnogi terfysgaeth (cymryd mantais ar bobl fregus)

Amddiffyn (Protect) – cryfhau ein hamddiffyniad rhag ymosodiad terfysgol

Paratoi (Prepare) – lliniaru effaith ymosodiad terfysgol

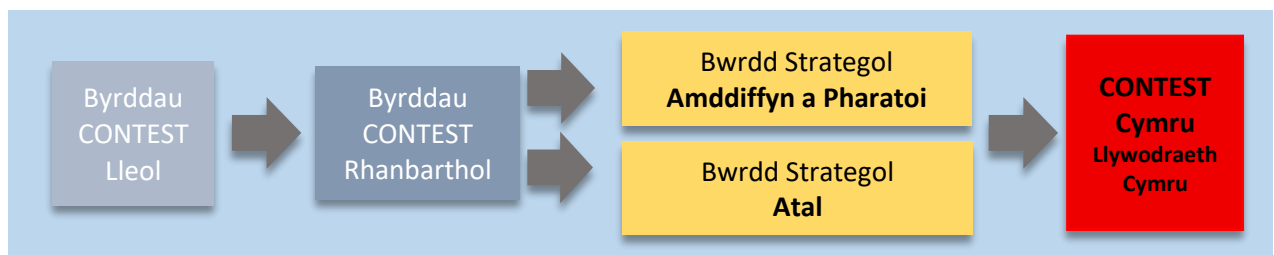
Ymlid (Pursue) – atal ymosodiadau terfysgol.

Er nad yw polisi Gwrthderfysgaeth yn fater datganoledig, eto i gyd mae hynny'n wir i raddau mae'r strategaeth gyflawni. Yng Nghymru, drwy **Fframwaith Contest Cymru**, a ddiwygiwyd yn ddiweddar, rydym yn gweithio mewn cydweithrediad â'n hasiantaethau partner i ymateb i'r bygythiad mewn modd sy'n ceisio diogelu ein cymuned a gwarchod bywyd.

Fframwaith CONTEST Cymru

Lansiwyd strwythur llywodraethu newydd ar gyfer CONTEST Cymru ddiwedd 2020. Roedd Llywodraeth Cymru am sicrhau cysondeb ac atebolrwydd wrth gyflawni Gwrthderfysgaeth yng Nghymru.

Mae'r fframwaith newydd yn cael ei reoli ochr yn ochr â Fforymau Lleol Cymru Gydnerth sydd wedi hen ennill eu plwyf, er mwyn adlewyrchu'r amrywiol rolau a chyfrifoldebau.

Ffig1.

Gosodir yr amcanion gan fyrddau CONTEST lleol, sy'n cyfarfod bob tri mis. Maent yn gweithio yn ôl cynlluniau cyflawni safonol gyda chanlyniadau cyffredin. Mae'r byrddau'n cynnwys partneriaid lleol ac maent yn derbyn diweddariadau cudd-wybodaeth Proffil Lleol Gwrthderfysgaeth gan Wrthderfysgaeth Cymru, sy'n cynorthwyo yn y broses o lunio gweithgaredd lleol a rhoi gwybodaeth yn ei gylch. Mae Bwrdd CONTEST Ceredigion yn cael ei hwyluso a'i gadeirio gan swyddogion y tîm Partneriaethau a Pherfformiad.

Rhoddir gwybod am gynnydd i'r Byrddau CONTEST rhanbarthol ac yn y pen draw i Lywodraeth Cymru drwy gyfrwng y Byrddau Cenedlaethau Strategol (gweler ffigur 1).

Elfen bwysig o adolygiad CONTEST Cymru oedd gosod y cyfrifoldebau am Argyfyngau Sifil posibl, Fforymau Lleol Cymru Gydnerth a'r cyfrifoldeb o gyflawni CONTEST dan un portffolio Diogelwch Cenedlaethol newydd o fewn Llywodraeth Cymru. Mae'r ymagwedd hon yn elwa ar gydweithio ac yn diogelu rhag unrhyw ddyblygu.

Elfennau Cyflawni CONTEST – Y 4 llinyn

Atal (dyletswydd*)

RYDYM YN CANOLBWYNTIO AR ATAL POBL RHAG CAEL EU DENU AT EITHAFIAETH

Mae gan strategaeth Atal dri amcan:-

- Herio'r ideoleg sy'n cefnogi terfysgaeth a'r sawl sy'n ei hybu
- Diogelu pobl fregus
- Cefnogi sectorau a sefydliadau lle mae radicaleiddio'n berygl

Mae Adran 26 o Ddeddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 yn gosod **dyletswydd ar rai cyrff ("awdurdodau rhagnodedig") i "roi sylw dyledus i'r angen i atal pobl rhag cael eu denu at derfysgaeth", wrth iddynt gyflawni eu swyddogaethau.*

Ymestynnwyd cyfrifoldeb Atal 'Prevent' yn 2011 i gynnwys ymdrin â phob math o derfysgaeth ac eithafiaeth di-drais. Mae terfysgwyr sy'n gysylltiedig â'r adain dde eithafol hefyd yn bygwth ein diogelwch a'n sicrwydd yn barhaus ac mae hyn yn arbennig o berthnasol yn lleol.

Mae Adran 36 o Ddeddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 yn amlinellu'r ddyletswydd sydd ar awdurdodau lleol a phartneriaid paneli lleol i roi cefnogaeth i bobl sy'n agored i gael eu denu at derfysgaeth. Yn Lloegr a Chymru, bodlonir y ddyletswydd hon drwy baneli 'Channel', gweler tudalennau 4 a 5 am fwy o fanylion.

Amddiffyn (dyletswydd)

BYDDWN YN DIOGELU EIN POBL A'N LLEOEDD RHAG YMOSODIAD TERFYSGOL

Yr haf diwethaf, lansiodd y Swyddfa Gartref ymgynghoriad cyhoeddus ar **Ddyletswydd Amddiffyn*** newydd arfaethedig, gan gyflawni ymrwymiad maniffesto i wella diogelwch a sicrwydd lleoedd a mannau cyhoeddus. Y bwriad oedd myfyrio ar wersi yn dilyn ymosodiadau terfysgol 2017 yn ogystal ag ymosodiadau mwy diweddar.

Cydlynwyd ymateb Ceredigion i'r ymgynghoriad gan swyddogion Argyfyngau Sifil posibl, yn dilyn ymgynghoriadau â'r Grŵp Arweiniol ac Aelodau Etholedig. Yn ogystal, cyfrannwyd ein pryderon a'n sylwadau at ymateb rhanbarthol.

Arweiniodd yr Ymgynghoriad at ymatebion niferus, ymhlith yr uchaf erioed, dros 2700, i ymgynghoriad gan y Swyddfa Gartref, rhyddhawyd y canlyniadau ddydd Llun 10 Ionawr 2022. (Gweler [Protect Duty - GOV.UK \(www.gov.uk\)](#))

I fynd yn syth at y dogfennau Cymraeg (Dyletswydd Diogelu), dilyner y dolenni isod:-

<https://www.gov.uk/government/consultations/protect-duty/outcome/government-response-document-welsh>

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1045279/21-029193-01_Home_Office_Protect_Duty_Consultation_External_Report-Final_1_.pdf

O'r Ymgynghoriad ymddengys fod cefnogaeth eang i gyflwyno cyfrifoldebau amddiffynnol ychwanegol ac i ymagwedd deddfwriaethol, fodd bynnag mae pryderon ynghylch adnoddau a hyfforddiant.

Er nad oes manylion wedi'u cyhoeddi eto, yn realistig gallai deddfwriaeth gymryd blwyddyn arall i ymddangos, rhannwyd llawer o gynigion drafft y Swyddfa Gartref cyn creu adroddiad ar yr Ymgynghoriad.

- Bydd y Ddyletswydd yn ceisio defnyddio deddfwriaeth bresennol yn fwy effeithiol i gyflawni ei chanlyniadau diogelwch o ran meysydd chwaraeon, stadiymau cyngherddau, lleoliadau cynadleddau a lleoliadau sy'n agored i'r cyhoedd ayb. Mae posibilrwydd y gallai hyn ddod â sectorau eraill dan y Ddyletswydd, er enghraifft, gweithredwyr bysiau a bysiau moethus, porthladdoedd masnachol a llongau sydd wedi eu cofrestru yn y DU.
- Fel rhan o'r Ddyletswydd, efallai y bydd gofynion gorfodi a allai gynnwys asesiadau risg diogelwch rheolaidd a chynlluniau parodrwydd cam wrth gam.
- Mae'r Ddyletswydd yn rhagweld rhaglen arolygiadau llai manwl a ddilynir gan foddu gorfodaeth gymesur sy'n cynnwys sancsiynau sifil.

Mae'n amlwg y gall Awdurdodau Lleol ddisgwyl yn hyderus y bydd y gofynion arnynt yn cynyddu.

Paratoi

BYDDWN YN PARATOI EIN HYMATEB I YMOSODIADAU AC YN LLEIHAW EU HEFFAITH

Mae rhai pethau sy'n amlwg yn debyg i waith a gyflawnwyd eisoes ar yr ochr gydnerthedd. Dyna sy'n cyfrif am y perthnasau gwaith agos a'r cydweithio clòs rhwng Fforymau Lleol Cymru Gydnerth a Byrddau CONTEST, er mwyn osgoi dyblygu.

Ymlid

BYDDWN YN MYND AR ÔL TERFYSGWYR AC YN GWEITHIO ER MWYN EU DWYN I GYFIAWNDER

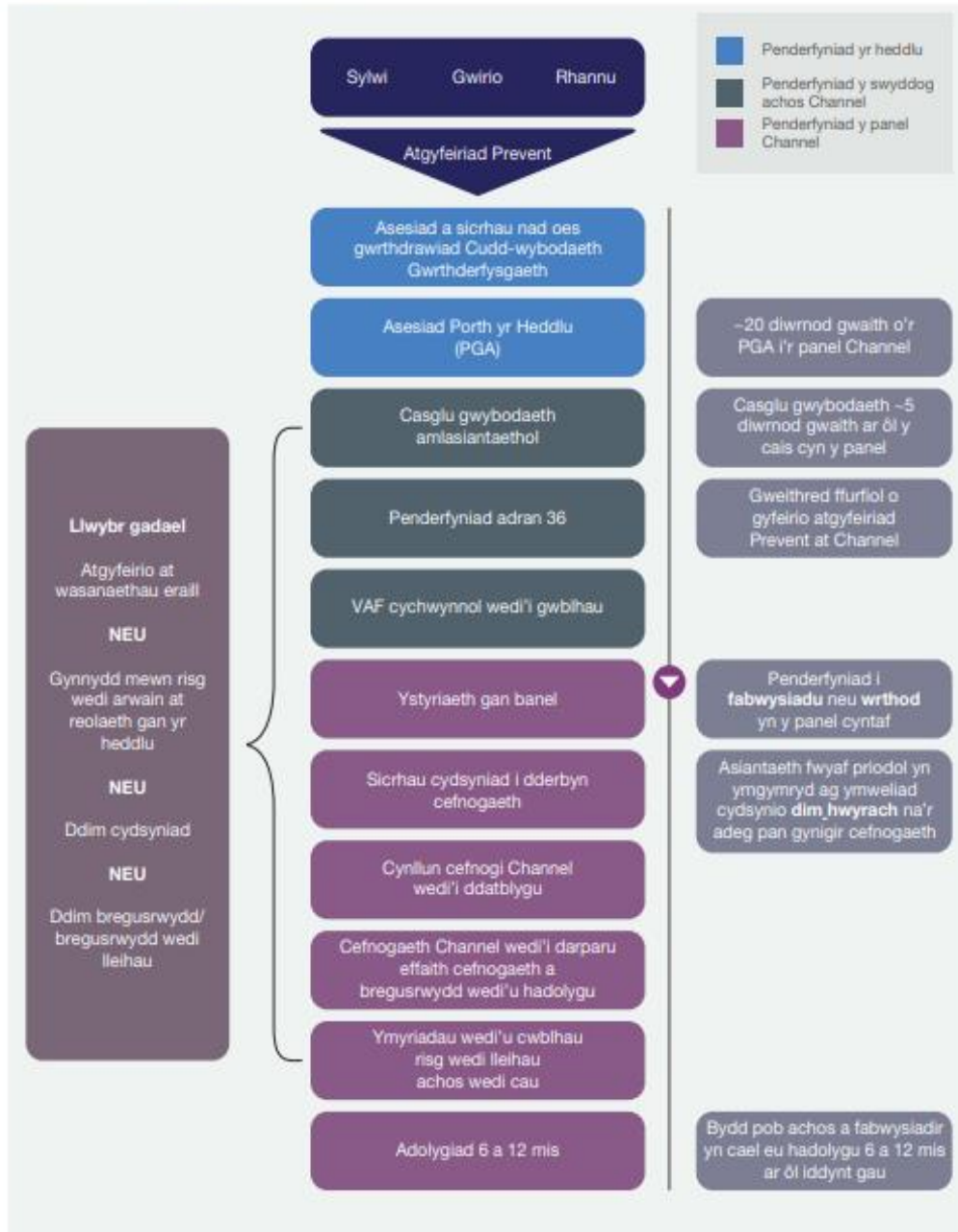
(HEDDLU Diogelwch Cenedlaethol)

Mae'r llinyn hwn yn cael ei gyflawni'n bennaf gan rwydwaith Gwrthderfysgaeth yr Heddlu a Chyrff Diogelwch Cenedlaethol. Fodd bynnag, nid oes unrhyw thema'n bodoli ar ei phen ei hun ac mae'n amlwg bod meysydd cydweithio clir wedi'u nodi'n fanwl yn yr amcanion cyffredin.

CONTEST – Diogelu

Rhaglen wirfoddol, gyfrinachol yw 'Channel' sy'n gweithredu ledled Cymru a Lloegr i ddiogelu pobl a nodwyd yn rhai sy'n agored i gael eu denu at derfysgaeth. Cynhelir proses Panel 'Channel' o dan Ddyletswydd Statudol Adran 36 o Ddeddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015. Mae'n broses ddiogelu.

Diagram 1.0: Diagram o'r Llwybr

Canllaw Statudol Newydd y Swyddfa Gartref 2020

Canllaw Dyletswydd 'Channel' – Diogelu Pobl sy'n Agored i gael eu denu at Derfysgaeth.

Mwy o bwyslais ar y canlynol:

- Ymyrraeth Gynnar/Atal
- Cynnwys Aelodau'r Teulu yn y broses
- Fframwaith Sicrwydd Ansawdd

Cyfraddau Atgyfeirio: o fewn y flwyddyn ddiwethaf (rhwng mis Mai 2020 a mis Tachwedd 2021) cafwyd:

- Mwy o atgyfeiriadau mewn cymhariaeth â blynyddoedd blaenorol
- Proses Paneli 'Channel' sydd bellach yn cael ei rheoli dan y Gwasanaeth Diogelu

Prif themâu'r atgyfeiriadau:

- Ideoleg Ansicr/Cymysg
- Eithafiaeth Islamaidd

Beth sy'n gweithio'n dda ym mhroses y Panel 'Channel':

- Aml-asiantaeth wedi ei sefydlu ledled y sir, gan gynnwys gwasanaethau amrywiol y Cyngor
- Mae gan y Panel 'Channel' Gadeirydd a Dirprwy Gadeirydd sydd wedi dilyn hyfforddiant arbenigol y Swyddfa Gartref; a Chyflawni 'Channel' yn Lleol
- Mae'r Cadeirydd yn Rheolwr Awdurdod Lleol gyda chefnidir Diogelu
- Cynhaliodd Heddlu Dyfed-Powys hyfforddiant yn ddiweddar i Aelodau'r Panel
- Mae defnyddio Darparwyr Ymyrraeth yn allweddol i'r broses
- Mynediad at wasanaethau arbenigol sy'n gweithio gyda phobl a allai fod yn agored i gael eu denu at derfysgaeth

Fframwaith Sicrwydd Ansawdd

Datganiad Sicrwydd Blynyddol Panel 'Channel' – Cwblhawyd ym mis Ebrill 2022.

5 Maes Rheoli Allweddol (cyfanswm o 36 Safon)

1. Gofynion Cyfreithiol o dan Ddeddf Gwrthderfysgaeth 2015
2. Llywodraethiant Strategol
3. Cymwyseddau Cadeirio/Sgiliau
4. Swyddodgaeth a Ffurf y Panel
5. Diogelu Data

CONTEST – Strategaeth Hyfforddi

“ Mae'r bobl iawn ar draws y sefydliad yn derbyn y lefel iawn o hyfforddiant sy'n ofynnol i'w helpu i ddeall y risg o radicalesiddio a gwybod sut i gael cefnogaeth yn lleol.
(Dyletswydd Prevent i Awdurdodau Lleol, Meincnod 7)

Cyflwyniad

Mae Canllaw Dyletswydd 'Prevent' yn cadarnhau pa mor bwysig yw cynnig hyfforddiant i staff er mwyn gallu adnabod arwyddion radicalesiddio a bod yn hyderus wrth atgyfeirio unigolion a all dderbyn cefnogaeth yn y cyfnod cyn droseddol.

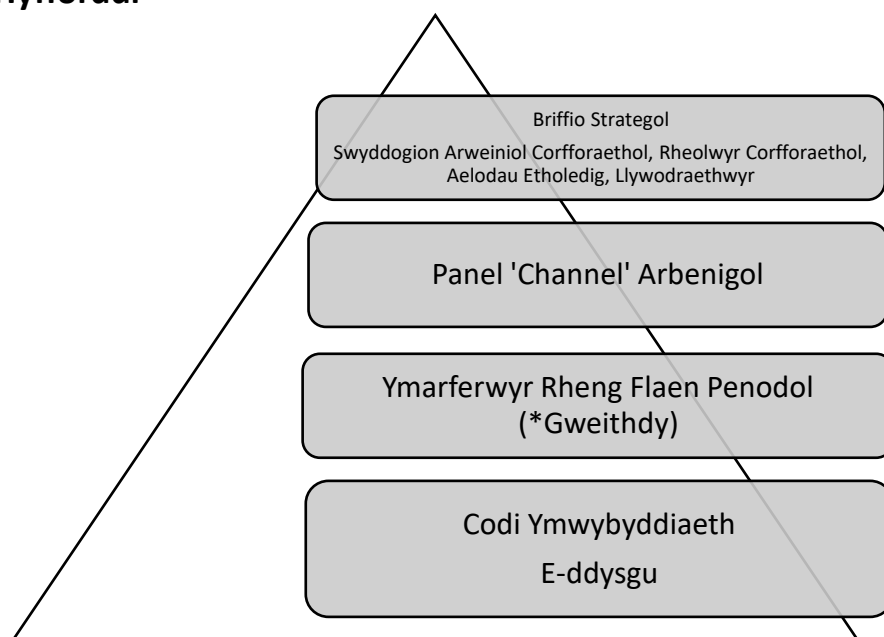
Mae aelodau staff Cyngor Sir Ceredigion yn rhyngweithio gydag amrywiaeth eang o bobl ac maent mewn sefyllfa dda i adnabod unigolion, teuluoedd neu gymunedau a all gael eu paratoi'n amhriodol ar gyfer gweithgaredd eithafol neu derfysgol.

Er mwyn cefnogi'r amcan hwn, mae tîm Dysgu a Datblygu Cyngor Sir Ceredigion wedi gweithio mewn partneriaeth â thimau Diogelwch a Diogelu Cymunedol i adolygu a blaenoriaethu ei hyfforddiant Atal 'Prevent' ledled y sefydliad.

Oherwydd amrywiaeth rolau'r rheng flaen, mabwysiadwyd ymagwedd raddol, gan sicrhau bod y staff priodol yn derbyn hyfforddiant ar y lefel berthnasol.

Clustnodwyd gwasanaethau rheng flaen a rhoddwyd blaenoriaeth hyfforddi i rolau rheng flaen penodol, os oedd y rôl yn cynnwys gwaith uniongyrchol rheolaidd gydag unigolion bregus, er enghraifft, i bob ymarferydd yn y gwasanaeth cymdeithasol, cwmselwyr ysgol, arweinwyr diogelu dynodedig ayb.

Lefelau Hyfforddi

*Gweithdy= Gweithdy i Godi Ymwybyddiaeth o 'Prevent', i gael mwy o wybodaeth gweler troednodyn**

Hyfforddiant - Crynodeb o'r Cynnydd a wnaed hyd yma

- Mae hyfforddiant i godi ymwybyddiaeth o 'Prevent' (WRAP) ar gael i staff y rheng flaen, mae'r hyfforddiant wedi ei symud i fod ar-lein ac mae wedi parhau yn ystod y pandemig
- Mae hyfforddiant i godi ymwybyddiaeth o Prevent (WRAP) wedi ei hyrwyddo ac mae ar gael i'r gwasanaethau a gomisiynwyd gan Gyngor Sir Ceredigion a'n partneriaid
- Derbyniodd Rheolwyr Corfforaethol y Gwasanaeth Gydol Oes a Llesiant hyfforddiant arbenigol i godi ymwybyddiaeth o 'Prevent' a Phaneli 'Channel', a chyflwynwyd yr hyfforddiant hwnnw gan Heddlu Dyfed-Powys (Gorffennaf 2021)
- Cyflwynwyd 'Briffio Strategol' gan 'Prevent' i uwch arweinwyr ar draws y Cyngor ym mis Tachwedd 2021

Cynlluniau Hyfforddi ar gyfer y Dyfodol

- Datblygu pecyn e-ddysgu mewnol ar gyfer aelodau perthnasol o staff a hyfforddiant ategol (dogfen friffio 7 munud i staff)
- Cyflwyno hyfforddiant wedi'i deilwra ar gyfer Aelodau Etholedig i godi ymwybyddiaeth a'u cynorthwyo i ddeall eu rôl yn y Ddyletswydd (y dyddiad i'w gadarnhau ar gyfer 2022)
- Briffio Strategol i Lywodraethwyr Ysgolion a Phenaethiaid – cwrs gloywi/diweddariad ynghylch 'Prevent'

****Beth yw'r Hyfforddiant i Godi Ymwybyddiaeth o Prevent (WRAP)?**

- Hyfforddiant sydd wedi ei gymeradwyo gan y Swyddfa Gartref ac a gyflwynir gan hyfforddwyr achrededig
- Mae'n para 3 awr 45 munud

Amcanion Hyfforddi

- Deall Strategaeth Atal 'Prevent'
- Adnabod yr arwyddion sy'n dangos bod rhywun yn agored i gael ei radicleiddio
- Gwybod sut i ymateb i bryderon ac adrodd amdanynt

At bwy mae'n cael ei anelu?

- Pob aelod o staff ar y rheng flaen sydd â chyswllt uniongyrchol ag oedolion, plant a phobl ifanc
- Uwch swyddogion a goruchwylwyr y byddai aelodau eraill o staff yn debygol o fynd atynt am gyngor
- Pob aelod o staff a chanddynt rolau sy'n golygu bod ganddynt gyfrifoldeb am ddiogelwch plant ac oedolion
- Pob aelod o staff sydd mewn rolau a fydd â chyfrifoldebau allweddol am ddiogelu plant ac oedolion ac a fydd efallai yn gorfod cynorthwyo staff eraill gyda gweithdrefnau.